

povečana fotografija prikazujeta notarja v lovski opravi, originalna napisna tabla pa je označevala notarsko pisarno. Le-to je moral notar po prihodu fašizma odstraniti, sorodnikom pa jo je uspelo ohraniti. Ob ponovni uvedbi notariatov v novi slovenski državi so jo izročili sedanji ajdovski notarki Lauri Čermelj.

Razstava je bila nato od 9. marca pa do 15. oktobra 2004 v skrčeni varianti, brez originalov, grafike in napisne table, na ogled v preddverju Pokrajinskega arhiva v Novi Gorici.

Razstavniki katalog prinaša na 30 straneh opis Lokarjevega življenja in dela ter seznam vseh eksponatov.

Metka Nusdorfer Vuksanović

Milko Mikola, Logotipi celjskih industrijskih podjetij, razstava in katalog, ZAC, Celje 2004.

Zgodovinski arhiv Celje (ZAC) je od 30. 9. 2004 do 15. 12. 2004 pripravil odmevno razstavo s temo Logotipi in podobe celjskih industrijskih podjetij avtorja dr. Milka Mikole. Avtor razstave in spremljajočega kataloga z enakim naslovom, arhivski svetnik Milko Mikola, je idejo za postavitve razstave dobil ob urejanju in preučevanju gradiva številnih fondov z gospodarskega področja, ki ga pokriva ZAC, pa tudi zbirk in fotografij, ki jih na to temo za obdobje 19. in 20. stoletja hrani ZAC.

Avtor razstave se ukvarja s preučevanjem zgodovine celjske industrije, o kateri pričajo samo še ohranjeni arhivski dokumenti. Mednje sodijo tudi njihovi logotipi, ki jih hrani ZAC. Ker ti logotipi

predstavljajo pomembne pričevalce preteklosti celjske industrije, imajo pa tudi določeno umetniško vrednost, se je avtor odločil, da njihove reprodukcije izda v posebni publikaciji.



Namen razstave je bil obiskovalcem prikazati, kako je mogoče iz logotipov – nekateri med njimi so povsem preprosti, saj vsebujejo samo ime in sedež ter kvečjemu še zaščitni znak podjetja, nekateri pa so vsebinsko mnogo bogatejši in je na njih zapisano tudi, kdaj je bilo podjetje ustanovljeno, kaj je proizvajalo in katera priznanja je prejelo za svoje izdelke – sklepati kakšen je bil videz podjetja. Ker so logotipi navadno še okrašeni z različnimi ornamentami, vsaj nekateri med njimi predstavljajo prave male umetnine in nam s svojim videzom zagotavljajo tudi estetski užitek.

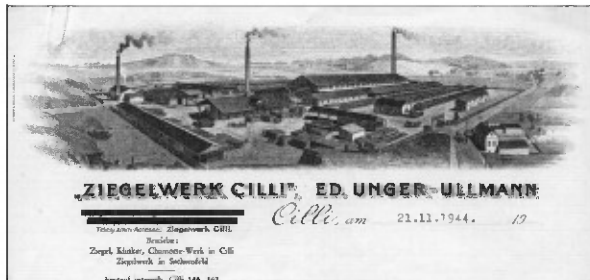
Celje je mesto z dolgo in bogato industrijsko tradicijo, ki sega vse do leta 1873, ko je z ustanovitvijo Cinkarne dobilo svoje prvo pomembnejše podjetje. Nato so do konca 19. stoletja sledila še nekatera nova podjetja, za Celje je bila med njimi vsekakor najpomembnejša tovarna emajlirane posode, ki jo je leta 1894 ustanovil Adolf Westen. Celje je zato že pred prvo svetovno vojno stopilo na pot industrijskega razvoja, pravi razcvet pa je doživelo med obema vojnama, saj je bilo takrat na celjskem že okrog štirideset podjetij. Tako še danes v Celju in njegovi okolici ni

pomembnejšega podjetja, katerega začetki ne bi segali v čas pred drugo svetovno vojno ali celo prvo svetovno vojno. Imena podjetij pa so se po drugi svetovni vojni spremenila, ker jih je oblast poddržavila in ustanovila državna podjetja.



O nekdanjih industrijskih podjetjih nam danes pričajo samo še ohranjeni arhivski dokumenti.

Mednje sodijo tudi njihovi logotipi, ki jih hrani ZAC. Zaradi večje preglednosti so logotipi razvrščeni po posameznih industrijskih panogah, v katere so se podjetja po svoji dejavnosti uvrščala. Da bi obiskovalec dobil osnovne informacije, so za vsakega izmed njih navedeni nekateri osnovni podatki o tem, kdaj je bilo ustanovljeno, kdo ga je ustanovil, kakšna je bila njegova dejavnost in kdaj je prenehalo obstajati.



Razstava le za kratek čas postavi na ogled dokumente iz preteklosti, nova spoznanja in vtisi lahko počasi zbledijo, katalog pa lahko bralca vedno znova popelje do dokumentov, varno spravljene v arhivskih škatlah. V katalogu je objavljenih več kot 120 reprodukcij logotipov celjskih industrijskih podjetij iz 20. stoletja, nekaj pa jih je tudi s konca 19. stoletja.

Jure Zupanc

Ljubljanska mestna uprava od prvega župana dalje 1504–2004. Razstava in katalog Zgodovinskega arhiva Ljubljana, Ljubljana 2004, 107 strani.

Na zadnji dan v prestopnem letu 2004 je poteklo 500 let, odkar je kralj Maksimilijan I. z listino dovolil, da ljubljanski sodnik in notranji mestni svet izvolita med člani župana, ki je postal najvišji politično-upravni organ na mestni ravni. Ljubljana je bila tako edino mesto v deželi Kranjski, ki je pridobilo pravico

do uresničevanja mestne avtonomije "... poslej večno vsako leto ..." voliti župana. Vsa druga mesta in trgi so smeli voliti le mestne ali trške sodnike.

V jubilejnem letu je Mestna občina Ljubljana s sodelovanjem Zgodovinskega (nekdaj Mestnega) arhiva Ljubljana pripravila razstavo, ki Ljubljancem in drugim prikazuje poltisočletni razvoj ljubljanske mestne uprave od prvega župana Janeza Lanthierija do sedanje županje Danice Simšič.

Razstavo v Galeriji Kresija je ljubljanska županja slovesno odprla 12. oktobra. Spremlja jo vsebinsko bogat dvojezični (slovenski, angleški) in oblikovno lep katalog. Vsebinsko so prispevali delavci Zgodovinskega arhiva Ljubljana, arhivisti dr. Damjan Hančič, mag. Sonja Anžič in Tatjana Šenk, ki so tudi avtorji razstave. Na začetku kataloga so objavljeni razmišljanja županje in direktorja arhiva ter uvodne besede avtorjev. Katalog je opremljen s fotografijami nekaterih dokumentov in portretov županov, ki so kot originali predstavljeni na razstavi, med njimi tudi trijezična (francosko-nemško-slovenska) okrožnica o predpisnem mestnem davku iz časa Ilirskih provinc, za katero nekateri strokovnjaki menijo, da je izjemno pomembna za preučevanje historične terminologije iz prvih desetletij 19. stoletja.

Za oblikovanje razstave in kataloga je poskrbel Kabinet 01, lektorirala je Mija Mravlja, besedila pa je prevedel Martin Cregeen. Fotografska dela je prispevalo kar pet fotografov, katalog (1000 izvodov) je natisnila Tiskarna Ozimek. Poleg Mestne občine Ljubljana je finančni delež za pripravo projekta prispevalo tudi Ministrstvo za kulturo Republike Slovenije.

Razstava z dokumenti, ki jih hrani Zgodovinski arhiv Ljubljana, zapisom iz časopisa Slovenski narod, shranjenega v Narodni in univerzitetni knjižnici v Ljubljani, in izbranimi portreti ljubljanskih županov (posodili so jih Narodni muzej Slovenije, Narodna galerija in Mestni muzej Ljubljana) prikazuje ljubljansko upravo, katere razvoj je natančno predstavljen v katalogu.

Pol tisočletja trajajoče obdobje je obdelano v treh sklopih. Prvi pripravil ga je dr. Damjan Hančič, za jema obdobje do konca 18. stoletja. Avtor ga predstavlja v dveh podpoglavjih. Prvo ima naslov Mestna (samo)uprava na srednjeveških temeljih (1504–1784). To je bilo obdobje, ko so mesto obsegali z obzidji obdani Mestni in Stari trg na desnem ter Novi trg na levem bregu Ljubljanice. Vsi trije deli so se razvijali razmeroma samostojno, čeprav so sestavljali mestno celoto. Proti koncu srednjega veka je tudi Ljubljana postala deželnoknežje mesto. Na kratko so predstavljene značilnosti meščanstva; to je imelo v tedanjih mestih pravico voliti predstavnike mestne avtonomije, ki so jo predstavljale skupščine meščanov in mestni sveti (kolektivni organi oblasti) ter sodniki in župani (individualni organi oblasti). Mesto Ljubljana je imelo od leta 1472 dalje 12-članski notranji mestni svet, ki je zastopal bogate meščane in je bil najpomembnejši kolektivni organ oblasti, 24-članski zunanji svet kot zastopnika manj premožnih meščanov in 64-člansko skupščino meščanov. Seznanimo se s pristojnostmi